

Majblommans effektrapport

2023

Majblomman
Barndom *fri* från fattigdom.

Innehåll

Inledning 3

Samhällsproblemet vi adresserar 4

Så skapar vi förändring 7

Majblommans förändringsteori 8

Resultatet av våra aktiviteter 11

Ekonomiskt stöd 12

Opinion och påverkan 16

Forskning 18

Finansiella resurser 20

Icke-finansiella resurser 21

Så har vi mätt våra resultat 24

Rapportens avgränsningar

Denna effektrapport omfattar den ideella organisationen Majblommans Riksförbund (organisationsnummer 857200-5083) och dess 500 lokalföreningar. Rapporten gäller för Majblommans alla tre verksamhetsområden (Ekonomiskt stöd, opinion och påverkan samt forskning) och för Majblommans arbete i hela Sverige. Den gäller för kalenderåret 2023. Rapporten följer riktlinjerna för effektrapportering i Kvalitetskoden från Giva Sverige, den nationella branschföreningen för tryggt givande.

Inledning

Hur visar man att Majblommans aktiviteter verkligen ger effekt? Sedan 1907 har vi uppmärksammat barnens behov och fått ta del av familjers berättelser om hur ekonomiskt stöd från Majblomman har gjort skillnad i vardagen. Genom vår förändringsteori och effektmätning vill vi på ett strukturerat sätt komplettera barns berättelser genom att redovisa vilka effekter Majblommans insatser ger barnen. Det gör vi utifrån våra tre områden: utbetalning av ekonomiskt stöd, opinionsbildning och forskning. Detta resultat vill vi kommunicera gentemot beslutsfattare, företag och allmänhet.

2022 blev Majblomman medlemmar i Giva Sverige och formulerade vår första effektrapport någonsin. Vår avsikt är att bli en mer effektorienterad organisation och vi har den största respekt inför uppgiften. Vi konstaterar att det vi gör nu är början på en långsiktig utveckling som vi tar oss an med entusiasm. Det är viktigt att effektrapporten blir ett meningsfullt verktyg som hjälper oss att sätta ord och siffror på det Majblomman gör. Den ska lyfta fram vilka effekter Majblommans aktiviteter har för målgruppen och stötta oss i vårt fortsatta lärande för att kunna göra ännu större skillnad för barn i ekonomisk utsatthet.

Åse Henell. Foto: Lisa Thanner

A handwritten signature in black ink that reads "Åse Henell".

Åse Henell
Generalsekreterare
Majblommans Riksförbund

Samhällsproblemet vi adresserar

Barn i Sverige lever i ekonomisk utsatthet och får inte sina rättigheter uppfylla fullt ut. Barnfattigdomen uppgick 2019 till 9,2 procent av alla barn i Sverige, vilket motsvarar 196 000 barn i åldern 0–17 år.¹ Det är vanligare med låg inkomststandard bland yngre barn, barn som bor med en ensamstående förälder, barn med utländsk bakgrund och barn med föräldrar med högst gymnasial utbildning.²

Problemets konsekvenser

Barns rättigheter påverkas av fattigdom på både kort och lång sikt. Barn som växer upp i ekonomisk utsatthet har sämre hälsa, lägre deltagande i organiserade fritidsaktiviteter, sämre skolresultat, ökad risk för missbruk, lägre utbildningsgrad och sämre ekonomi senare i livet.^{3,4,5}

Problemets orsaker

Barnfattigdomen i Sverige beror på olika faktorer. Den kan kopplas till arbetsmarknaden och socialförsäkringssystemens kompensatoriska kapacitet. Föräldrar med svag eller ingen förankring på arbetsmarknaden har svårt att påverka sina inkomster samtidigt som institutioner som barn- och bostadsbidrag har tappat i reell effekt. Barns ekonomiska situation är beroende av föräldrarnas ekonomiska tillgångar och deras relation till arbetsliv och tillgång till offentliga trygghetssystem. Föräldrar till

barn i ekonomisk utsatthet har ofta låg utbildning, sjukdomsproblem eller är arbetslösa. Genom sin svaga position på arbetsmarknaden är de också oförsäkrade och står vid sidan om de offentliga trygghetssystemen.

De disponibla inkomsterna har överlag ökat för barnfamiljer i alla inkomstkikt under 00-talets första årtionde. Samtidigt har inkomtskillnaderna mellan låg-, medel- och höginkomsttagare ökat. Det är framförallt ensamstående med barn, unga och familjer som immigrerat till Sverige på senare år, som i lägre grad än de flesta andra hushåll fått del av det ekonomiska uppsvinget under 00-talets början.⁶

Ersättningsnivåer har inte förändrats på många år. Det kan inte längre kompensera för de ökade levnadskostnaderna vi ser i samhället idag. Den ekonomiska familje-

politiken i Sverige kan i allt lägre utsträckning utjämna de växande inkomtskillnaderna bland barnfamiljer och uppvisar en allt svagare fattigdomsbekämpande förmåga.⁶

Den inkomstrelaterade segregationen ökar och förståelsen mellan grupper blir sämre när de naturliga kontaktytorna minskar; det finns bostadsområden med enbart personer med samma etniska ursprung. Det finns skolor som saknar lärare med svenska som modersmål och där barnen kan gå genom grundskolan utan att ha svenskspråkiga klasskamrater.

Många av de familjer som söker ekonomiskt stöd hos Majblomman vittnar om en tillvaro med arbetslöshet, psykisk ohälsa och sjukdom hos barn eller föräldrar, vilket gör att arbete på den reguljära arbetsmarknaden är uteslutet. Har man dessutom aldrig arbetat i Sverige, har låg eller ingen utbildning från hemlandet samt ett begränsat nätverk, är chanserna att få ett arbete små. De allra flesta vill inget hellre än att arbeta och försörja sig själva. De vill göra rätt för sig genom att betala skatt och framför allt möjliggöra för sina barn att få en bättre möjlighet i livet än de själva har fått.

Antalet ansökningar till Majblomman om ekonomiskt stöd ökar. Det är många gånger ensamstående föräldrar som söker, eller sammanboende med små inkomster liksom personer med försörjningsstöd från kommunens socialtjänst. Men det är också nya grupper som söker ekonomiskt stöd; ensamstående vårdnadshavare som arbetar heltid men som inte kan täcka de mest basala behoven med den lön de får.

Det är bra för barn att se sina föräldrar gå till arbetet; de känner stolthet och börjar tro på att det finns en framtid i Sverige även för dem. Och inte minst, de ser att det finns mat i kylskåpet, kläder i garderoben och att de har någonstans att bo.

Majblomman gör inte skillnad på barn.

Alla barn som befinner sig i Sverige har samma rätt att söka ekonomiskt stöd om behov finns.

Barn som växer upp i hushåll med starkt begränsad ekonomi är ofta väl medvetna om familjens ekonomiska situation. Många barn lägger sina egna behov åt sidan för att inte belasta familjens ekonomi ytterligare. Det är för de här barnen som ekonomiskt stöd från Majblomman kan göra skillnad på riktigt; genom ekonomiskt stöd till en terminsavgift ges barnet möjlighet att delta i en fritidsaktivitet på lika villkor som kamraterna vilket för många ger en ökad känsla av tillhörighet och delaktighet.

Många av de ansökningar som kommer till Majblomman avser kostnad för fritidsaktiviteter men även till kostnader för att kunna ta sig till och från aktiviteten. Det är i dagsläget upp till varje kommun/region att besluta om kollektivtrafik för barn och unga. Majblomman anser att det inte skall vara avhängigt var man bor i landet, huruvida man kan ta sig till aktiviteter/sommarjobb/kompisar.

Vi har därför valt att i vårt opinions- och påverkansarbete lyfta kravet om en nationell reform för fri kollektivtrafik för unga vuxna mellan 12-18 år på kvällar, helger och lov.

Att som barn under en längre tid behöva leva under knappa ekonomiska förhållanden medför konsekvenser för barnet, exempelvis en ökad risk för stress och att utveckla psykisk ohälsa. Majblomman vill veta mer om villkoren för barn som lever i utsatthet och finansierar därför varje år ett antal forskningsprojekt som har för avsikt att djupdyka i olika aspekter av ämnet.

Definition av barnfattigdom

Majblomman använder Rädda Barnens definition av barnfattigdom.

Barnfattigdom = Andel barn i familjer med låg inkomststandard och eller försörjningsstöd.

- **Låg inkomststandard (LIS)** är ett mått på huruvida ett hushålls disponibla inkomster (efter skatt och eventuella bidrag) räcker till utgifter beror på familjens storlek, sammansättning och bostadsort.
- **Försörjningsstöd** har man rätt till när hushållets inkomster inte räcker till de mest grundläggande behoven av livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon, skäliga faktiska kostnader för boende, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor, fackförening och a-kassa.

¹ Barnfattigdom i Sverige - Årsrapport 2021 (Rädda Barnen, 2021)

² Barnfamiljers ekonomi 2021 (Statistiska Centralbyrån, 2023)

³ Barnfattigdom - Forskningsunderlag och kartläggning (Region Örebro Län, 2021)

⁴ Ekonomisk utsatthet och dess konsekvenser bland barn (Länsstyrelsen Skåne/Västerbotten, 2015)

⁵ Barnfattigdomen och dess konsekvenser - ett folkhälsoproblem (Mårtensson, 2018)

⁶ Rädda Barnens rapport Välfärd, inte för alla (T. Salonen, 2011)

Så skapar vi förändring

Majblomman arbetar för en barndom fri från fattigdom.

Detta sker på tre plan.

Ekonomiskt stöd

Som omedelbar lindring till barn i ekonomisk utsatthet delar Majblomman ut ekonomiskt stöd för varor, tjänster och aktiviteter, med stöd i centrala artiklar i FN:s konvention om barnets rättigheter:

§17 Tillgång till information

§24 Hälsa

§27 Skälig levnadsstandard

§28 Utbildning

§31 Lek, vila och fritid

När barns rättigheter tillgodoses i högre grad får de en ökad känsla av delaktighet, framtidstro och välbefinnande. För många minskar risken för konsekvenserna av barnfattigdom. Konsekvenserna på kort sikt kan vara mobbning och trakasserier, oro och ångest, utanförskap, svaga skolresultat och låg motionsnivå. Konsekvenserna på lång sikt kan vara ohälsa, missbruk, låg utbildningsnivå och svag privatekonomi i vuxen ålder.^{8,9,10}

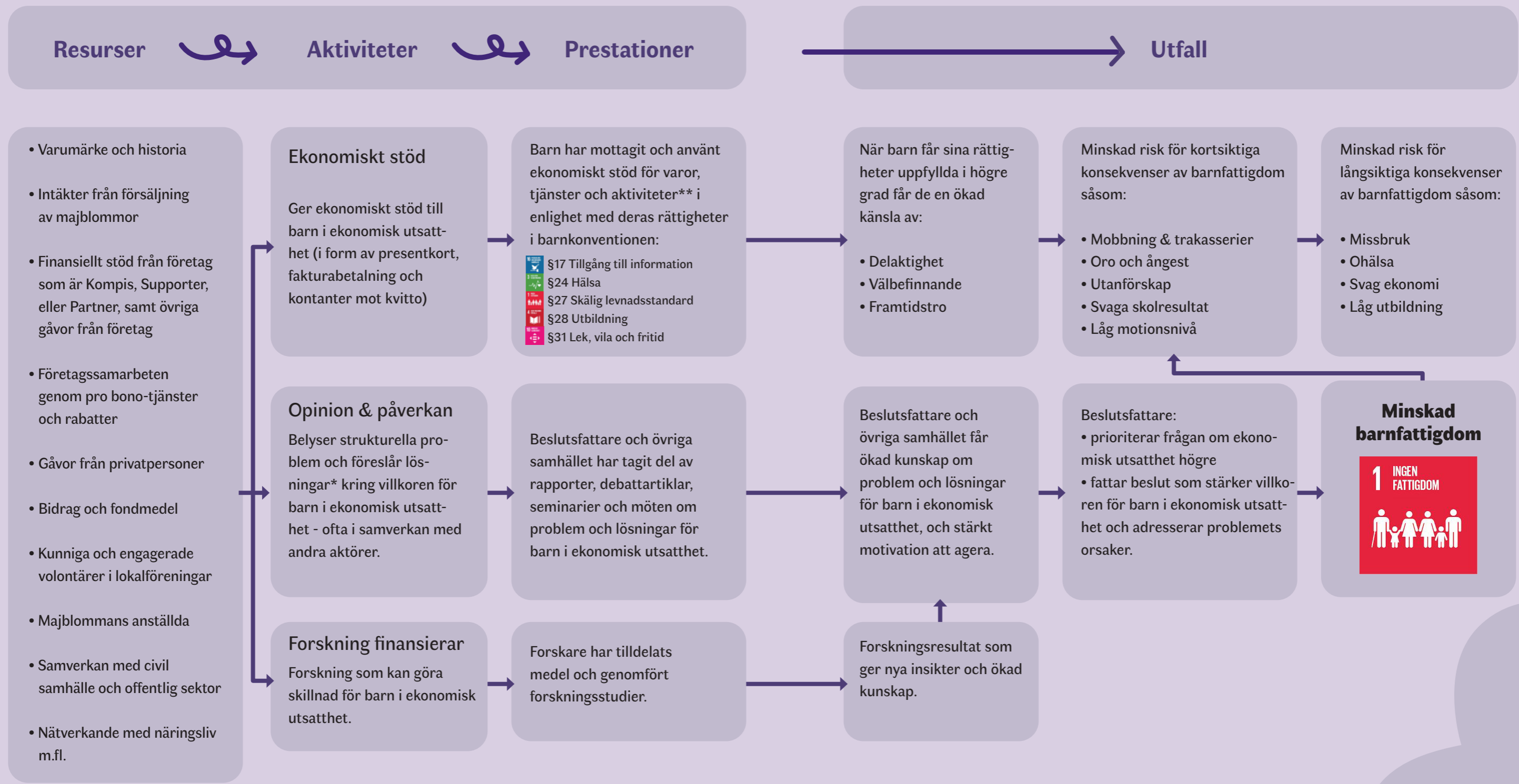
Opinion och påverkan

För att minska barnfattigdomen arbetar Majblomman även med påverkansarbete och opinionsbildning. Vi belyser strukturella problem för barn i ekonomisk utsatthet och föreslår lösningar. Vi driver frågor på egen hand och tillsammans med andra civilsamhällesaktörer. Genom vårt arbete vill vi ge beslutsfattare ökad kunskap om villkoren för barn i ekonomisk utsatthet och stärkt motivation att agera för att förbättra dem. I förlängningen vill vi att ökad kunskap och motivation ska leda till att beslutsfattare adresserar barnfattigdomens orsaker och stärker villkoren för barn i ekonomisk utsatthet.

Forskning

Majblomman finansierar forskning som kan göra skillnad för barn i utsatta situationer. Detta leder till forskningsresultat som ger nya insikter och ökad kunskap. Denna kunskap vill Majblomman tillgängliggöra för alla som kan ha nytta av den och vi kommer att använda den i vårt eget påverkansarbete.

Majblommans förändringsteori

*Prioriterade frågor just nu: Avgiftsfri skola, Meningsfull fritid, Lov på lika villkor

** Ex. kläder, skor, sommarlovs-, fritids- och skolaktiviteter, dator, busskort, telefon

Antaganden

Nedan är förutsättningar som behöver vara uppfyllda för att våra aktiviteter ska kunna leda till den förändring som vi siktar på.

Ekonomiskt stöd

- Tillräckligt med ansökningar behöver komma från familjer som är behöriga att ta emot ekonomiskt stöd.
- Barns rättigheter uppfylls i tillräckligt hög grad tack vare vårt ekonomiska stöd, för att risken för kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser ska minska.

Opinion och påverkan

- Majblomman får plats i det mediala rummet. Relevanta beslutsfattare tar del av och förstår Majblommans frågor.
- Ökad medvetenhet och kunskap "räcker" för att beslutsfattare skall agera och ändra beslut.
- Fattade beslut leder till effektiva åtgärder som minskar barnfattigdom.

Forskning

- Det behöver komma in ansökningar från forskare som har relevanta forskningsprojekt med fokus på social och ekonomisk utsatthet som Majblomman kan finansiera.

- Forskningsstudierna behöver slutföras inom utsatt tid och ge ett tillförlitligt svar på formulerade frågeställningar.

Externa faktorer

Genomslaget för Majblommans **ekonomiska stöd** beror på vilket stöd samhället i övrigt tillhandahåller för att motverka barnfattigdom. Ökade levnadskostnader och inflation bidrar till ett ökat behov av ekonomiskt stöd och familjerna ansöker om högre belopp från Majblomman än tidigare. Antalet ansökningar till Majblomman beror också på vilken kännedom det finns hos allmänheten om möjligheten att söka stöd hos Majblomman.

Genomslaget för Majblommans **påverkansarbete** beror på flera saker. En faktor är politiken och den parlamentariska sammansättningen i kommun, region och riksdag. En annan faktor är samhällsproblem som bedöms mer trängande och prioriteras framför barnfattighedsfrågan.

Genomslaget för Majblommans **forskning** beror på vilka forskningsinstitut och projekt som ansöker om medel. Av tradition har forskningsmedel gått till projekt inom hälsa och sjukvård, endast ett fåtal har haft Majblommans nuvarande inriktning; barn i utsatta situationer.

Resultat

I följande tre avsnitt beskriver vi resultaten kopplade till främjandet av vårt ändamål genom ekonomiskt stöd, opinion och påverkan samt forskning. Vi beskriver våra resultat i form av prestationer, utfall och effekter.

- Prestationerna är det som levererats från våra aktiviteter, exempelvis hur mycket ekonomiskt stöd barnen i vår målgrupp fått.
- Utfallen är de förändringar vi ser i samband med våra aktiviteter, exempelvis att barn får ökad framtidstro.
- Effekterna är de utfall som orsakats av Majblomman. Exempelvis den del av barnens ökade framtidstro som berodde på just Majblommans ekonomiska stöd - alltså inte på andra faktorer, som att en förälder fick ett jobb.

⁸ Barnfattigdom - Forskningsunderlag och kartläggning (Region Örebro Län, 2021)

⁹ Ekonomisk utsatthet och dess konsekvenser bland barn (Länsstyrelsen Skåne/Västerbotten, 2015)

¹⁰ Barnfattigheten och dess konsekvenser - ett folkhälsoproblem (Mårtensson, 2018)

Ekonomiskt stöd

Majblomman ger ekonomiskt stöd till barn i ekonomisk utsatthet.

Prestationer

Majblomman har barnens behov i centrum. Utgångspunkt för alla aktiviteter är FN:s konvention om barns rättigheter med särskilt fokus på artikel 17 som handlar om tillgång till information, artikel 24 om hälsa, artikel 27 om skälig levnadsstandard, artikel 28 om utbildning, samt artikel 31 som handlar om tillgång till lek, vila och fritid.

Under 2023 såg det ekonomiska stödet till enskilda barn fördelat per artikel i barnkonventionen ut så här:

Under 2023 betalades ut 34 852 000 kr till enskilda barn. I vår löpande dialog med våra lokalföreningar framkommer att summan som beviljas per barn varierar, men många uppskattar snittet till 1200 kr per barn. Det skulle innebära att drygt 29 000 barn har erhållit ekonomiskt stöd under 2023.

Siffran är en ungefärlig uppskattning av antal stöttade barn men har en inbyggd svårighet; det åligger i dagsläget inte lokalföreningarna och inte heller riksförbundet att föra statistik över enskilda barn som beviljas ekonomiskt stöd under ett kalenderår.

- 17 RÄTT TILL INFORMATION (0,9%)**
 - Datorer
 - Telefoner
 - 24 RÄTT TILL HÄLSA (0,5%)**
 - Glasögon
 - 27 RÄTT TILL BOSTAD, KLÄDER OCH MAT (49,1%)**
 - Kläder
 - Skor
 - 28 RÄTT TILL UTBILDNING (0,2%)**
 - Skolaktivitet
 - 31 RÄTT TILL LEK, VILA OCH FRITID (49,3%*)**
 - Jul & andra högtider
 - Utflykter och andra lovaktiviteter
 - Läger och koloni
 - Fritidsaktiviteter (ex. terminsavgift, utrustning, idrottskläder, kollektivtrafik)
 - Nöjen och kultur (ex. bio, barnkalas, nöjesfält)
 - Övriga dyra och nödvändiga saker (ex. cykel, medicin, hjälpmedel, handikapphjälpmedel)
- *Varav 24% är fritidsaktiviteter

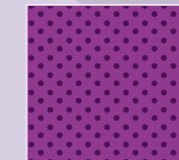
0,5%

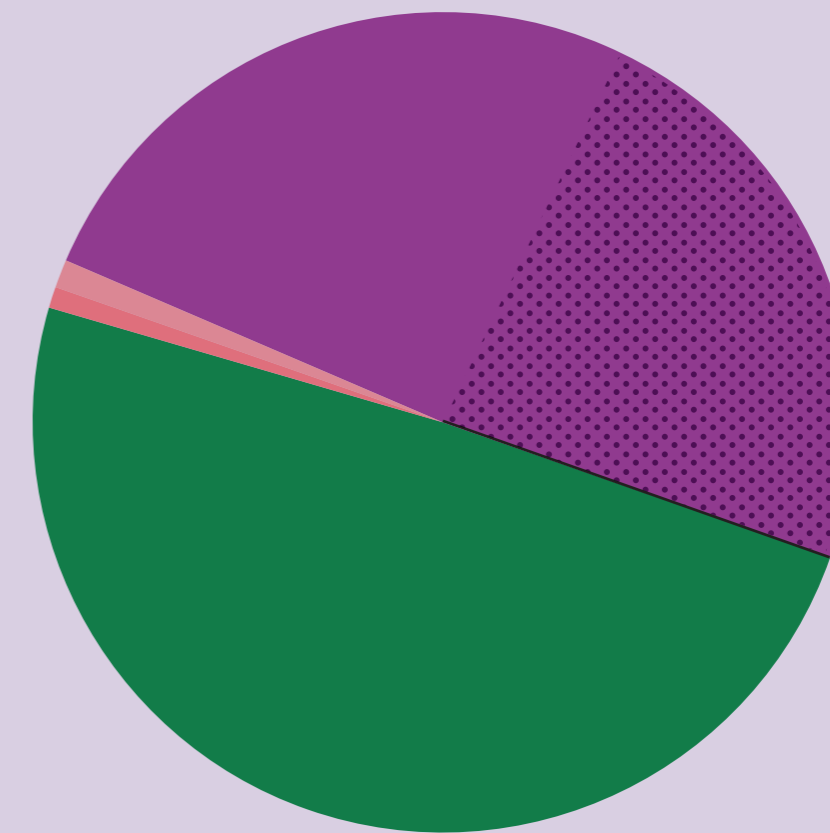
0,9%

49,3%*

*24% fritidsaktiviteter

0,2%

49,1%

Agenda 2030 är en global handlingsplan för omställning till hållbar utveckling som antogs av FN:s medlemsländer i september 2015. Agendan, med sina 17 mål och 169 delmål, visar hur världens länder ska arbeta för att skapa en fredlig, rättvis och jämlik värld fram till år 2030. Alla länder åtar sig att uppfylla målen och samtidigt bidra till att genomföra agendan på global nivå (Folkhälsomyndigheten). Majblomman vill, genom att koppla samman de globala målen och artiklar i barnkonventionen med det ekonomiska stöd som Majblomman delar ut, visa att barnfattigdomen i Sverige existerar och enligt lag måste tas på allvar.

Riksförbundet arbetar under 2024 på att utveckla våra rutiner och verktyg för att samla in mer specifik data kring antalet barn som mottagit ekonomiskt stöd. Majblomman har under 2023 sjösatt ett system för digitala ansökningar. Vi kommer här att kunna hämta statistik om antal barn, vilka ändamål de ansöker till m.m.

Utfall och effekt

När barn tack vare vårt ekonomiska stöd får sina rättigheter i enlighet med barnkonventionen uppfyllda i högre grad, är den önskade effekten på kort sikt att de får en ökad känsla av delaktighet, välbefinnande och framtidstro.

För att dokumentera effekterna av de aktiviteter Majblomman gör i form av utdelat ekonomiskt stöd, samlar vi in berättelser och citat. Det är volontärer och vårdnadshavare som beskriver stödets direkta effekter på barnens situation. Vår önskan är att kunna göra detta ännu mer systematiskt framöver.

Utifrån samtal med vårdnadshavare och med Majblommans volontärer, uppfattar vi att de främsta utfallen som vi bidrar till är delaktighet på lika villkor, ökat självförtroende och glädje över att kunna göra det man älskar t ex att cykla, dansa eller spela fotboll.

”Jag har en 13-årig son som har varit intresserad av fotboll sedan han var barn. När vi flyttade till Sverige fanns det många problem framför oss, bland annat ny miljö, ny kultur, nytt språk, annorlunda väder och nya klasskamrater fick

min son att utveckla depression. Han ville spela fotboll, men kostnaden var hög och eftersom jag inte jobbade kunde jag inte betala. Men jag fick reda på att Majblomman hjälper barn i nöd, jag ansökte och det accepterades. Nu spelar min son fotboll som tonåring som behöver fysisk aktivitet. Han är mycket nöjd. Han är glad, frisk, aktiv och upptagen. Han kommunicerar med barnen i fotbolls team och hans svenska blir bättre, han är glad och går till fotbollen varje dag i tid.”

”Min son har autism, adhd, epilepsi och är mentalt begränsad/underbegåvad. Han har svårt att umgås med vänner på fritiden men han har spelet nu som de andra i hans skola också spelar. Nu är han delaktig i deras intressen och är en del i ”killgänget”. Så viktigt när man är 14 år, snart 15 år. Han är medveten om att han inte klarar saker som andra klarar så detta betyder otroligt mycket för honom. Att vara delaktig i vännernas intressen. Vi är otroligt tacksamma för eran hjälp!”

”Tack för att det finns majblomman. Barnen är jätteglada över att de kan fortsätta danskursen och de fick presentkort att köpa träningskläder. Majblomma ett stort stöd för mina barns aktiviteter annars jag kunde inte betala för danskursen. Mina flickor jättenöjd och tacksamma.”

Nyttjade resurser

Under 2023 har verksamhetens ändamålskostnader uppgått till 68,8 miljoner kronor. I ändamålskostnader ingår poster för utdelat ekonomiskt stöd till enskilda barn och grupper, majblommepengar till skolor och barn som säljer majblommor, kostnader för utbildning och utveckling, kostnader för opinion och påverkan samt till forskning.

50,8 miljoner kronor av ändamålskostnaderna har gått till ekonomiskt stöd till enskilda barn och grupper samt som majblommepengar till skolor och barn som säljer blommor.

Utvärdering och lärdomar

Vi är glada över att vi har kunnat betala ut nästan 35 miljoner till uppskattningsvis 29 000 barn. Vi ökade insamlingen från 2022 till 2023 och har kunnat dela ut 6,5 miljoner kronor mer år 2023 jämfört med 2022.

Vi har också kunnat dela ut 2 miljoner mer till grupper av barn jämfört med år 2022. Vi är mycket nöjda med att kunna öka utbetalningen av medel till grupper av barn och att kunna stötta fler enskilda barn än tidigare år. Riksförbundet är ett litet kansli med 15 anställda som servar 500 lokal-föreningar och 4 000 volontärer i hela Sverige året runt. Tillsammans har vi nått de här fina resultaten och det är vi stolta över.

I den här rapporten har vi valt att visa hur ändamålskostnaderna som Majblomman förfogat över 2023 har fördelats mellan de olika artiklarna i barnkonventionen. Som diagrammet på sidan 13 visar så utgår nästan hälften av stödet till kläder och skor och en fjärdedel till kostnader för fritidsaktiviteter. Majblomman lägger ingen värdering i eller försöker påverka barnen att söka ekonomiskt stöd till något visst ändamål. Majblomman sätter in sina åtgärder där behoven är störst och konstaterar att det är de här behoven vi ser att barnen söker stöd för just nu.

Genom ett gediget arbete inom organisationens alla delar fick vi en stor ökning av insamlade medel under 2023 vilket gjorde att vi kunde öka vårt ekonomiska stöd betydligt från 2022 till 2023. Det finns ett stort engagemang hos barn, volontärer och hos riksförbundet för en barndom fri från fattigdom vilket bidrar till 2023 års goda resultat. Vi är den enda organisationen i Sverige som ger ekonomiskt stöd till enskilda barn så en jämförelse med andra motsvarande aktörer kan inte göras. Däremot samarbetar vi med andra organisationer som på olika sätt stöttar individer och familjer som lever i utsatthet.

Majblomman strävar efter att vara så transparent som möjligt gentemot intressenter genom att publicera rapporter och artiklar som finns att ta del av på Majblommans hemsida. Inom organisationen finns en ambition att finna mer träffsäkra och effektiva aktiviteter som gör skillnad för Majblommans målgrupp.

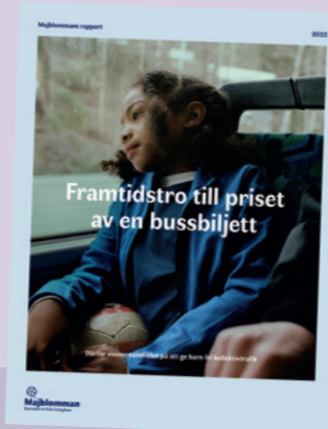
En lärdom vi kan dra från årets resultat, som vi tar med oss in i nästa års arbete, är att vi ser att många lokalföreningar delar ut en för låg summa per barn och år i ekonomiskt stöd. Detta med tanke på inflationen och det svåra ekonomiska läget som varit under året. I ansökningar om ekonomiskt stöd ser vi att barnfamiljerna ofta ansöker om många olika saker och då ofta till sådant som exempelvis kommunens socialtjänst skall tillförsäkra dess invånare. Alla delar i organisationen arbetar hårt för att öka intäkterna för 2024 för att kunna stötta fler barn, men också för att summan som tilldelas varje barn skall kunna öka.

Opinion och påverkan

Majblomman belyser strukturella problem kring villkoren för barn i ekonomisk utsatthet och föreslår lösningar, ofta i samverkan med andra aktörer. Sedan 2022 driver Majblomman frågan om fri kollektivtrafik för alla barn mellan 12 och 18 år på kvällar, helger och lov.

Prestationer

Beslutsfattare och en bred allmänhet har tagit del av Majblommans rapporter, debattartiklar, seminarier och möten kring fri kollektivtrafik.

2022:

- Rapporten "Vinstlott eller nitlott?"
- Debattartikeln "Låt kollektivtrafiken vara gratis för barn"
Aftonbladet 27 oktober, 2022
- Reportaget "Lisa 17: Fanns inte tillräckligt med pengar"
Aftonbladet 29 november 2022
- Temadag om barnfamiljers ekonomiska svårigheter
- Debattartikeln "Gör kollektivtrafiken kostnadsfri för alla under 18 år"
Dagens samhälle 22 september, 2022
- Seminarier, möten och Majblommans ungdomsreporter under politikerveckan i Almedalen

2023:

- Debattartikeln "Samhället vinner på fri kollektivtrafik för unga"
Aftonbladet 9 november, 2023
- Rapporten "Framtidstro till priset av en bussbiljett"
- Temadag om barnfamiljers ekonomiska svårigheter
- Seminarier, möten och rundabordssamtal under politikerveckan i Almedalen
- Generalsekreterarens medverkan i seminarier och panelsamtal i civilsamhället och riksdagen

Utfall och effekt

Det önskade utfallet av aktiviteten opinionsbildning och påverkan är att beslutsfattare och en bred allmänhet får ökad kunskap om problem och lösningar för barn i ekonomisk utsatthet, och stärkt motivation att agera. Det önskade utfallet är också att beslutsfattare prioriterar frågan om ekonomisk utsatthet högre och fattar beslut som stärker villkoren för barn i ekonomisk utsatthet, samt adresserar bakomliggande orsaker.

Ett exempel på utveckling i enlighet med våra krav är regeringens beslut om att förlänga det tillfälliga tillägget till bostadsbidrag för barnfamiljer med låga inkomster. Glasögonreformen, att alla barn 8 till 19 år har rätt till ett par kostnadsfria glasögon per år, genomfördes 2016 och är ett annat exempel där Majblomman har varit en drivande kraft.

Övriga utfall i samband med aktiviteten opinion och påverkan kan ännu inte bedömas. Vi funderar i dagsläget på vilken metod vi skall använda för att utforska utfall och effekter framöver.

Nyttjade resurser

10% eller 7 miljoner av Majblommans ändamålskostnader på sammanlagt 68,8 miljoner kronor har gått till opinion och påverkan år 2023.

Utvärdering och lärdomar

Majblomman arbetar långsiktigt med vårt påverkansarbete. Under 2023 har vi kunnat konstatera att beslut har fattats i enlighet med vissa av våra krav, inte minst de krav vi ställer tillsammans med andra barnrättsorganisationer, liksom krav som konkretiseras med hjälp av siffror och forskning. Inför 2024 års opinionsbildning fortsätter vi att samarbeta med andra barnrättsorganisationer eftersom samverkan har givit tydliga resultat. Vi följer vår långsiktiga plan för kostnadsfri kollektivtrafik och utarbetar fler konkreta argument. Flera partiledare säger i intervjuer att de är positiva till förslaget och att det finns konkreta siffror att ta del av. Intervjuerna finns publicerade på Majblommans hemsida.

Forskning

Majblomman finansierar forskning som kan göra skillnad för barn i ekonomisk utsatthet.

Prestationer

Fem forskare tilldelades medel i januari 2023 och har genomfört studier under år 2023/2024.

Utfall och effekt

Det önskade utfallet av aktiviteten att tilldela forskningsmedel, är forskningsresultat som ger nya insikter och ökad kunskap vilken har potential att göra skillnad för barn i utsatthet. En av slutrapporterna som inkommit för forskningsprojekt som tilldelats medel i januari 2023 är Sanna Tiikkajas studie **Skyddsfaktorer för psykisk ohälsa och ekonomisk utsatthet** hos unga som är närstående. I studien undersöker hon om det finns samband mellan ungas psykiska ohälsa och socioekonomiska faktorer och mellan ungas psykiska ohälsa och deras närståendes psykiska ohälsa. Studien genomfördes genom att 3 509 elever i åk 9 resp åk 2 på gymnasiet fick svara på ett antal frågor. Närmare sex av tio ungdomar som uppgett att de var nästående till någon som hade "svårt hälsotillstånd" uppgav att de hade egen psykisk ohälsa. I studien kombinerades också de ungas erfarenhet av att vara närstående med föräldrarnas sysselsättningsgrad.

Resultatet visade att ungdomar som uppgett att de var närstående och som hade minst en förälder som inte var sysselsatt, hade signifikant högre "oddskvoter" för psykisk ohälsa. Detta relativt ungdomar som inte var närstående och vars båda föräldrar var sysselsatta.

Studien kom fram till att faktorer som att inte känna ekonomisk stress, att bo tillsammans med båda föräldrarna, att trivas i skolan, känna sig trygg hemma, trivas med fritiden, äta middag dagligen och att ha god sömn, verkade skyddande mot att drabbas av psykisk ohälsa. Forskaren lyfter fram vikten av att uppmärksamma unga anhöriga till personer med psykisk ohälsa och att ge dem stöd så att de kan utvecklas mot sin fulla potential.

Det är vanligt att föräldrar i de familjer som vänder sig till Majblomman för ekonomiskt stöd har psykisk ohälsa och det påverkar barnen att växa upp i en sådan hemmiljö. Studien bekräftar det Majblommans volontärer och familjernas intygsskrivare vittnar om: hur ekonomisk och social utsatthet påverkar barn och ungas chanser till att få möjlighet att utveckla sin fulla potential.

Ekonomiskt stöd från Majblomman kan för många vara avgörande för att till exempel delta i en fritidsaktivitet, få vara som "alla andra" och delta i samhället på samma villkor som sina jämnåriga. Majblomman ger också ekonomiskt stöd till idrottskläder så att ungdomen kan delta i skolidrotten och kan gå ut grundskolan med ett fullständigt betyg.

Majblomman kan använda studiens resultat som ett av många vittnesmål över hur barn och ungdomars livsvillkor ser ut idag.

Nyttjade resurser

Under år 2023 ändrades Majblommans redovisningsprinciper för forskningsprojekt. Därför har 2023 blivit ett "mellanår". Ett reguljärt år går 1-3 miljoner kronor till forskningsmedel.

Utvärdering och lärdomar

Av tradition har forskningsmedel från Majblomman gått till projekt inom fältet hälso- och sjukvård som berör barn. Majblommans forskningsråds fokus är sedan ett par år tillbaka barn i ekonomisk utsatthet och deras förutsättningar för att få sina rättigheter enligt barnkonventionen uppfyllda. För att öka antalet ansökningar gällande forskningsprojekt med fokus på effekterna av barns sociala och ekonomiska utsatthet kommer Majblommans forskningsråd inför 2024 års utlysning av forskningsmedel att förtydliga att denna typ av projekt prioriteras.

För att kunna använda forskningsresultaten från de projekt som beviljas medel från Majblomman, behöver även rutiner för insamlande av slutredovisningar av genomförda projekt som finansierats av Majblomman ses över.

Majblomman har för avsikt att öka antalet relevanta forskningsprojekt. Det ska göras genom att utlysningen skall bli mer träffsäker, samt att Majblomman framöver tydligare skall betona kriterierna i befintliga kanaler.

Finansiella resurser

Under 2023 har verksamhetens ändamålskostnader uppgått till 68,8 miljoner kronor. I ändamålskostnader ingår poster för utdelat ekonomiskt stöd till enskilda barn och grupper av barn, majblommepengar till skolor och barn som säljer majblommor, kostnader för utbildning och utveckling, kostnader för opinion och påverkan samt till forskning.

Hur ändamålskostnaderna fördelats redovisas under avsnittet Ekonomiskt stöd respektive Opinion och påverkan ovan. Kostnad för forskningsmedel redovisas under avsnittet Forskning.

Icke-finansiella resurser

Företagssamarbeten

Det blir allt vanligare att företag jobbar med CSR-frågor och varumärkesstärkande samarbeten med ideella organisationer. Här finns en större plats för Majblomman att ta. Majblommans starka varumärke kombinerat med företags ökade vilja att göra gott i samhället ger bra möjligheter.

Majblomman har de senaste åren intensifierat våra företagssamarbeten, genom ett program som på olika vis gynnar organisationen så väl som de företag som väljer ett engagemang. Parallellt arbetar Majblomman med bildande insatser gentemot näringslivet, där intresset för vår sakkunskap är stort. Många lokalföreningar runt om i landet har dessutom lokala företagssamarbeten som är viktiga för Majblommans utveckling.

I dagsläget samarbetar Majblomman med ett drygt 20-tal företag som stöttar med ett värde som motsvarar det som Majblomman kallar företagskompis, företagssupporter eller företagspartner. Majoriteten av företagen bidrar genom rabatterade presentkort kopplade till barnens behov (exempelvis kläder och skor) eller genom att erbjuda sina tjänster helt eller delvis pro bono, vilket minskar riksförbundets kostnader. Tack vare detta räcker pengarna längre och fler barn

kan få ekonomiskt stöd.

Synligheten som Majblomman får genom företagssamarbeten är betydande.

Majblomman syns på skärmar i butik, på företagets hemsidor, i nyhetsbrev, kundtidningar, pressmeddelanden och företagets sociala kanaler. Samarbetspartners lyfter hur viktigt samarbetet är för personalen och att det väcker stolthet hos medarbetarna att få vara med och bidra till Majblomman.

Varumärke

Majblomman grundades 1907 och är sedan mycket länge ett av Sveriges äldsta och mest uppskattade varumärken. En stor allmänhet förknippar Majblomman med våren och svenska traditioner. Under 2023 riktades Majblommans kommunikation in mer på att uppmärksamma att syftet med Majblommans arbete är att bidra till en barndom fri från fattigdom. Alla intressenter skall förstå vårt ändamål, och det försöker vi åstadkomma genom att koppla varumärket närmare syftet och att tydligare visa vart Majblommans insamlade medel går till. Kännedomen om Majblomman är hög men kännedomen om vart pengarna går är låg.

Volontärer

Majblomman har cirka 4 000 volontärer organiserade i över 500 lokala majblommeföreningar runt om i landet. Majblommans volontärer hjälper barnen lokalt med majblommeförsäljningen på våren och delar ut ekonomiskt stöd lokalt under året. En annan viktig uppgift som volontärerna gör är att sprida information om Majblommans arbete lokalt och bidra till ökad kännedom om Majblomman. Många av Majblommans volontärer jobbar inom barnens nätverk lokalt, t ex inom skola eller vård, och har bra kännedom om barnens situation.

Riksförbundet

Majblommans Riksförbund består av en generalsekreterare och en relativt liten men effektiv stab. Varje tjänst är specialiserad och arbetsgruppen har tydliga långsiktiga mål som regelbundet stäms av mot det dagliga arbetet.

Samverkan

Majblomman arbetar opinionsbildande gentemot politiker och andra makthavare i offentlig sektor. Det görs självständigt och tillsammans med civilsamhällesaktörer med snarlika målgrupper.

Majblomman samarbetar med partners som delar Majblommans värderingar och som aktivt arbetar för integration och inkludering. Upparbetade samarbeten finns bland annat med **Rädda barnen**, **Hyresgästföreningen** och **Svenska Röda korset** liksom **Generation PEP**. I alla samarbeten prioriteras barnens behov och önskemål och fokus ligger på hur samarbetet bäst kan bidra till Majblommans arbete mot barnfattigdomen i Sverige.

Genom Majblommans volontärer har organisationen många lokala samarbeten med skolor vars personal uppmärksammar barnens livsvillkor och behov. Skolpersonal är ofta intygsskrivare. Varje ansökan om ekonomiskt stöd från vårdnadshavare till Majblomman kompletteras med ett intyg skrivet av någon som i sin yrkesroll kan bekräfta barnets behov. Genom intygen får riksförbundet information om barns ekonomiska utsatthet. Informationen om barns livsvillkor ger tyngd i arbetet med opinion och påverkan av beslutsfattare.

Så har vi mätt våra resultat

Ekonomiskt stöd

För att förstå resultatet av Majblommans ekonomiska stöd till barn använder vi följande mått och process för insamling av data:

- Total summa (kr) som beviljats i ekonomiskt stöd till barn. Denna siffra samlar vi in från våra lokalföreningar i slutet av varje verksamhetsår.
- Andel av summan ekonomiskt stöd till barn fördelat per artikel i barnkonventionen. På sida 12 listar vi vad för typ av tjänster, produkter och aktiviteter som kan kopplas till respektive artikel. Hur barnen använder vårt ekonomiska stöd dokumenteras löpande av våra lokalföreningar.
- Antal barn som mottagit ekonomiskt stöd för varor, tjänster och aktiviteter i enlighet med sina rättigheter i barnkonventionen. Vi uppskattar att varje barn får i genomsnitt mottager 1 200 kr i ekonomiskt stöd. Total delade vi ut nästan 35 miljoner kronor 2023. Därefter kan vi räkna ut hur många barn i landet som mottager ekonomiskt stöd.

Vi kommer under 2024 att fortsätta arbetet med att ta fram sätt att mäta det önskade utfallet av aktiviteten att bevilja ekonomiskt stöd, det vill säga ifall barnen får en ökad känsla av delaktighet, framtidstro och välbefinnande. Vi kommer att vidareutveckla det vi redan gör, det vill säga att ta till oss berättelser från volontärer och vårdnadshavare genom exempelvis kvalitativa djupintervjuer per telefon och genom utlysning i sociala medier.

Utmaningar och begränsningar med nuvarande mätning

- Det är i dagsläget svårt att få fram en tillförlitlig siffra för antalet barn som mottagit ekonomiskt stöd då det saknas dokumentationskrav på detta hos lokalföreningarna. När alla lokalföreningar har övergått till endast digitala ansökningar blir detta möjligt. Digitaliseringsprocessen har påbörjats under 2023. Det kommer ta ett antal år innan alla lokalföreningar har övergått till att endast hantera digitala ansökningar.
- Att kvantifiera barnens upplevelse av ökat välbefinnande är också i sin linda.

- Majblomman har i regel inte direktkontakt med barnen som söker ekonomiskt stöd. Under 2024 fortsätter utredning av hur vi får fram information direkt från barnen, när det gäller hur de uppfattar sin livssituation och vad ekonomiskt stöd från Majblomman gör för skillnad för dem. Vi vill undersöka vilka effekter det får för deras delaktighet, välbefinnande och framtidstro.

Opinion och påverkan

För att förstå resultatet av Majblommans arbete med opinion och påverkan använder vi följande mått och process för datainsamling:

- Antal producerade rapporter och debattartiklar, kategoriserade utifrån innehåll/sakfråga
- Antal genomförda seminarier och möten, kategoriserade utifrån innehåll/sakfråga
- Dokumentation av ageranden från beslutsfattare och andra inflytelserika aktörer i de fall det driver Majblommans prioriterade frågor närmare mål, exempelvis fattade beslut.

Majblomman kommer att börja mäta effekterna av aktiviteten *Opinion och påverkan*.

Utmaningar och begränsningar med nuvarande mätning

- Majblomman är en jämförelsevis liten organisation vilket i viss mån begränsar vår möjlighet att nå beslutsfattare i bred bemärkelse.
- Antal publicerade debattartiklar, rapporter och deltagande i antal seminarier är en indikator som är enkel att samla in data kring. Det är svårare att mäta utfall och effekter av aktiviteten, opinion och påverkan. Det kan ta tid innan det är möjligt att se hur politiska beslut påverkar vårt ändamål.

Forskning

För att förstå resultatet av vår finansiering av forskning använder vi följande mått och process för insamling av data:

- Antal forskningsstudier som tilldelats medel. Beslut om vilka doktorand- respektive post doc-projekt som skall beviljas medel fattas av Majblommans forskningsråd senast den 12 januari.
- Summa (kr) tilldelade medel. Beslut om summa att fördela fattas på årsmötet i september och har då förberetts i styrelsens budgetarbete i augusti/ september.

Vi undersöker även i vilken grad forskningsstudierna som vi finansierar bidrar till nya insikter och ny kunskap som kan göra skillnad för barn i utsatthet.

Utmaningar och begränsningar med nuvarande mätning

I nuläget är antalet forskare som söker medel till projekt med fokus på barn i utsatthet relativt litet. Det gör det svårt att mäta utfallet av forskningsresultat som ger nya insikter och ökad kunskap som Majblomman kan använda för opinionsbildning.

Projekttiden för forskningsstudierna är ett år och påbörjas i regel under våren, men starten kan fördröjas. Därför dröjer det ofta innan slutrapporten kommer in till riksförbundet och utfallet kan bedömas.

Kontakt

Majblommans Riksförbund
Kungsgatan 28, 411 19 Göteborg
Mejladress: info@majblomman.se

majblomman.se

Majblomman
Barndom *fri* från fattigdom.

majblomman.se